

28.4.2026

Parlamentaarisen hyvinvointialueiden tulevaisuustyön työryhmä, 1. kokous

Aika 28.4.2026 klo 15.00–17.00

Paikka Eduskuntatalo, auditorio

Osallistujat

- (x) Anna-Kaisa Ikonen, puheenjohtaja, kunta- ja alueministeri
- (x) Wille Rydman, ensimmäinen varapuheenjohtaja, sosiaali- ja terveysministeri
klo 15.15 alkaen

- (x) Sari Sarkomaa, kansanedustaja, jäsen, Kansallinen Kokoomus r.p. (varajäsen kansanedustaja Maaret Castrén), poistui klo 16.09
- (x) Mia Laiho, kansanedustaja, jäsen, Kansallinen Kokoomus r.p. (varajäsen kansanedustaja Ville Väyrynen)
- (x) Pia Sillanpää, kansanedustaja, jäsen, Perussuomalaiset r.p. (varajäsen kansanedustaja Kaisa Garedeu)
- (x) Jani Mäkelä, kansanedustaja, jäsen, Perussuomalaiset r.p. (varajäsen kansanedustaja Veijo Niemi)
- (x) Aki Lindén, kansanedustaja, jäsen, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. (varajäsen kansanedustaja Kim Berg), poissa kokouksesta klo 16.10-16.19
- (x) Helena Marttila, kansanedustaja, jäsen, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. (varajäsen kansanedustaja Anette Karlsson)
- (x) Hilikka Kemppi, kansanedustaja, jäsen, Suomen Keskusta r.p. (varajäsen kansanedustaja Markus Lohi)
- (x) Antti Kurvinen, kansanedustaja, jäsen, Suomen Keskusta r.p. (varajäsen kansanedustaja Eeva Kalli)
- (x) Bella Forsgrén, kansanedustaja, jäsen, Vihreä liitto r.p. (varajäsen kansanedustaja Inka Hopsu), Bella Forsgren poistui ja Inka Hopsu saapui klo 16.13
- (x) Aino-Kaisa Pekonen, kansanedustaja, jäsen, Vasemmistoliitto r.p. (varajäsen kansanedustaja Pia Lohikoski) paikalla klo 15.53 saakka
- (x) Otto Andersson, kansanedustaja, jäsen, Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p. (varajäsen kansanedustaja Mikko Ollikainen)
- (x) Päivi Räsänen, kansanedustaja, jäsen, Suomen Kristillisdemokraatit r.p. (varajäsen kansanedustaja Sari Tanus), paikalla klo 15.53 saakka

(-) Harry Harkimo, kansanedustaja, jäsen, Liike Nyt r.p.

Pysyvät asiantuntijat

- (x) Ville-Veikko Ahonen, osastopäällikkö, ylijohtaja, valtiovarainministeriö (varahenkilö Noora Heinonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö)
- (x) Minna Saario, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö (varahenkilö Anna Cantell-Forsbom, osastopäällikkö)
- (x) Kimmo Kohvakka, pelastusylijohtaja, sisäministeriö (varahenkilö Tiina Snellman, strategia- ja ohjausyksikön johtaja)
- (x) Piia Aarnisalo, johtaja, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos (varahenkilö Otto Helve, johtaja)
- (x) Marko Korhonen, hyvinvointialuejohtaja, Pohjois-Savon hyvinvointialue (varahenkilö Juha Jolkkonen, sosiaali-, terveys ja pelastustoimialan toimialajohtaja, Helsingin kaupunki)
- (x) Minna Korkiakoski-Västi, toimitusjohtaja, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy (varahenkilö Marina Kinnunen, hallituksen varapuheenjohtaja, hyvinvointialuejohtaja)

Sihteeristö

- (x) Antto Korhonen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö
- (x) Elina Vesterinen, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
- (x) Virpi Vuorinen, aluetalouden päällikkö, valtiovarainministeriö
- (x) Erkki Papunen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) Elina Palola, sosiaalineuvos, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) Niina Kiviaho, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) Teija Mankkinen, neuvotteleva virkamies, sisäministeriö
- (x) Liina-Kaisa Tynkkynen, johtava tutkija, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- (x) Peter Johansson, pelastusjohtaja, Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
- (x) Arja Pesonen, ekonomisti, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
- (x) Essi Taavitsainen, projektiassistentti, valtiovarainministeriö

Kutsuttuna

- (x) Marina Erhola, hyvinvointialuejohtaja, Pirkanmaan hyvinvointialue
- (x) Alexis Vartiainen, erityisavustaja, valtiovarainministeriö

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15:04.

2. Työn tavoitteet, työskentelytavoista sopiminen ja varapuheenjohtajan valinta

Puheenjohtaja Anna-Kaisa Ikonen

Varapuheenjohtajan valinta:

Parlamentaarisen hyvinvointialueiden tulevaisuustyön työryhmän toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin Aki Lindén.

Työn tavoitteet:

Puheenjohtajan tavoitteena on, että kevätkaudella rakennetaan yhteinen tilannekuva ja sen jälkeen tulevaisuustyössä luodaan suuntaa eteenpäin. Kokousaikaa varataan yhteisen ymmärryksen vahvistamiseen ja ratkaisujen hakemiseen. Keskeisiä käsiteltäviä teemoja ovat hyvinvointialuerakenne, rahoitusmalli, palvelulupaus sekä alueille asetettavat odotukset, samoin demokratia ja yhdyspinnat. Työsuunnitelmaa tarkennetaan tarpeen mukaan, ja kokouksia voidaan lisätä.

Työskentelytavoista sopiminen:

Kokouksissa ollaan läsnä, etäosallistumisen mahdollisuutta ei ole. Kevätkauden kokouksista on lähetetty kalenterikutsut ja syksyn kalenterikutsut toimitetaan kokouksen jälkeen. Kokouksia voidaan vielä tarvittaessa varata lisää. Parlamentaarisen työryhmän jäseniä pyydetään priorisoimaan osallistumistaan kokouksiin. Varsinainen tai varajäsen osallistuu kokoukseen. Mikäli kumpikin nimetyistä jäsenistä on estynyt, voi puolue ryhmästä osallistua kokoukseen joku muu. Liike Nyt on toivonut varajäsentä muulta taholta, mutta se ei ole parlamentaaristen ryhmien käytäntöjen puitteissa mahdollista. Kokouksen materiaalit toimitetaan ryhmän jäsenille etukäteen sähköpostitse noin viikkoa ennen kokousta. Kokousmateriaalit viedään soveltuvien osin Hankeikkunaan.

Työstä laaditaan asettamispäätöksen mukaisesti väliraportti, jonka valmisteluun keskitytään syksyllä. Tavoitteena on esittää ratkaisuja sekä vaihtoehtoisia etenemistapoja ilman, että raportin muotoa lukitaan etukäteen. Työn varsinainen loppuraportti valmistuu vuoden 2027 loppuun mennessä.

Kokousviestinnässä kerrotaan työn etenemisestä ja käsitellyistä teemoista. Työhön osallistuvat hyvinvointialuejohtajista koostuva H23-verkosto ja Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, ja hyvinvointialuejohtajien kanssa käydään tiivistä vuoropuhelua. Viestintä toteutetaan pääosin tiedottein, ja keskeisissä asioissa esiinnyttäen yhteisesti mediassa. Kokouksissa käydään luottamuksellista keskustelua ja yhteisesti viestittävästä asioista sovitaan kokouksissa.

Työryhmän jäsenten esittäytyminen ja työryhmän jäsenten toiveet parlamentaariselle työlle:

Työryhmän jäsenten toiveina on muodostaa yhteinen tilannekuva ja pitkän aikavälin visio sote- ja pelastuspalvelujen kehittämiseksi. Keskiössä ovat rahoitus, palveluvalikoima, ohjaus ja lainsäädäntö. Tavoitteena on turvata palvelut kasvavasta palvelutarpeesta ja taloudellisista paineista huolimatta.

Parlamentaarisella valmistelulla haetaan laajaa, hallituskaudet ylittävää sitoutumista palvelujärjestelmän kehittämiseen. Ratkaisujen tulee perustua tietoon ja vaikuttavuuteen sekä vahvistaa kansanterveyttä ja turvallisuutta, huomioiden myös sosiaalihuollon ja työllisyyspalvelujen rooli.

Keskeisiä haasteita ovat hyvinvointialueiden eriytyminen, alueelliset erot ja luottamuksen vahvistamisen tarve. Tämä edellyttää ohjauksen ja yhteistyön kehittämistä sekä rahoitusmallin uudistamista. Myös rahoituksen vaihtoehdoista, kuten maakuntaverosta, toivotaan yhteistä keskustelua. Tavoitteena on kestävä ja koko maan kattava ratkaisu, johon voidaan sitoutua poliittisesta asemasta riippumatta. Lisäksi toivottiin turvallisuusympäristön muutoksen vaikutusten huomiointia palvelujärjestelmän kehittämisen osana.

3. Tilannekuva hyvinvointialueiden toimintaympäristöstä

Johtava erityisasiantuntija Antti Väisänen, valtiovarainministeriö

Osastopäällikkö Minna Saario, sosiaali- ja terveysministeriö

Pelastusylijohtaja Kimmo Kohvakka, sisäministeriö

Hyvinvointialuejohtaja Marina Erhola, Pirkanmaan hyvinvointialue

Keskustelu:

Keskustelussa korostui tarve yhteiselle tilannekuvalle ja selkeille linjauksille jatkosta. Reformin väliarvioinnin lyhyen aikavälin suositusten seitsemän kohdan lista tarjoaa runkoa nyt alkavalle tulevaisuustyölle. Rahoitus ja palvelurakenne nousivat keskustelussa keskiöön. Nykyinen rahoituksen alueittainen vaihtelu ei ole kestävä, ja ennaltaehkäisy jää helposti sopeutusten kohteeksi, vaikka juuri sen merkitystä pidettiin keskeisenä kustannusten hallinnassa. Rahoitusmallin kehittämistä tulee jatkaa huolellisesti, hyödyntäen kertyviä kokemuksia ja tietoa.

Keskusteltiin reformin väliarvioinnin (s. 45) huomiosta, että kansainvälisesti arvioiden Suomen perusterveydenhuollon saatavuus näyttää yhtenä Euroopan heikoimmista, kun saatavuutta arvioidaan perustuen kansalaisten kokemukseen tyydyttämättömästä hoidon tarpeesta. Tämän todettiin olevan aito huoli.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) tunnistettiin keskeiseksi toimenpiteeksi, mutta sen vaikuttavuuden mittaaminen ja kannustimet vaativat kehittämistä. Vastuu jakautuu hyvinvointialueiden ja kuntien kesken, ja yhteistyötä tulee vahvistaa. Terveyden edistäminen ei ole vain kuntien tehtävä, vaan siihen vaikuttavat myös valtion ratkaisut verotuksessa ja lainsäädännössä. Panostukset työikäisten mielenterveyteen ja elintapoihin vähentävät myöhempää palvelutarvetta.

Todettiin, että tietopohjaa palvelujärjestelmästä on kertynyt paljon, sen sijaan analyysi ja johtopäätökset ovat vielä osin puutteellisia. Tarvitaan parempaa tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa.

Kansainväliset esimerkit korostavat selkeiden kansallisten tavoitteiden merkitystä palvelujärjestelmän suunnan kääntämisessä. Samalla teknologian hyödyntäminen, erityisesti hoidontarpeen arvioinnissa, on välttämätöntä vaikuttavien ratkaisujen saavuttamiseksi.

Todettiin, että rahoitus- ja tarvemalli on pitkän kehitystyön tulos, jossa alkuvaiheen haasteet ovat olleet osin teknisiä ja osin rakenteellisia. Juuriongelmat on tunnistettava ennen korjaustoimia, ja muutoksia tulee valmistella huolellisesti pitkällä aikavälillä. Keskustelussa nousi esiin tarve pelastustoimen arvioinnista sote-uudistuksen väliarvioinnin tapaan sekä ministeriöiden erilainen rooli hyvinvointialueiden ohjauksessa.

4. Kokoussuunnitelma

Finanssineuvos Antto Korhonen, valtiovarainministeriö

Tarkasteltiin kevään työsuunnitelmaa ja todettiin, että seuraavassa parlamentaarisen tulevaisuustyöryhmän kokouksessa voidaan vielä tarkentaa kokoussuunnitelman teemoja.

Parlamentaarinen tulevaisuustyö etenee teemoittain: ennen kesää tarkennetaan yhteistä tilannekuvaa, ja syksyllä syvennyttään rakenteellisiin kysymyksiin, kuten rahoitusmalliin, palveluvalikoimaan, alueiden yhteistyöhön ja järjestelmän kokonaisuuteen. Syksyn kokouksissa voidaan tuoda keskusteluun vaihtoehtoisia tulevaisuuden skenaarioita ja huomioida jäsenten toivomia teknologian ja tekoälyn sekä tietoperustaisuuden ja vaikuttavuuden teemoja. Kielelliset oikeudet on myös huomioitava.

Rahoitusmallin tarkastelua toivottiin siten, että tarveperustaisuuden rinnalle voisi tuoda vaihtoehtoja tarkasteltavaksi. Rahoitusmallin vertailussa tulee huomioida diagnoosien ohella myös muita mittareita, kuten hoitoonpääsyä. On pohdittava, tarvitaanko arvioita alueiden määrän ja mahdollisten yhdistymisten vaikutuksista.

Ehdotettiin myös yhteistä kokousta kuntien tulevaisuutta pohtivan parlamentaarisen työryhmän kanssa. Lisäksi kansainvälisten esimerkkien hyödyntämistä toivottiin. Lisäksi ehdotettiin selvityksen laatimista alueiden yhdistämisestä syksyn tarkastelun pohjaksi.

5. Muut esille tulevat asiat

Ei muita asioita.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.05.